

Sygn. akt IV Ka 393/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 05 sierpnia 2014 roku.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSO Tadeusz Węglarek

Sędziowie SO Agnieszka Szulc-Wroniszewska (spr.)

del. SR Rafał Nalepa

Protokolant Dagmara Szczepanik

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim Janusza Omyły

po rozpoznaniu w dniu 05 sierpnia 2014 roku

sprawy **P. K.**

oskarżonej z art. 280§1 kk w zb. z art. 157§1 kk w zw. z art. 11§2 kk

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej

z urzędu w stosunku do D. W., P. S.

oskarżonych z art. 280§1 kk w zw. z art. 157§1 kk w zw. z art. 11§2 kk

i M. K. oskarżonej z art. 280§1 kk w zw. z art. 157§1 kk w zw. z art. 11§2 kk w zw. z art. 64§1 kk

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim

z dnia 14 kwietnia 2014 roku sygn. akt II K 4/14

na podstawie art. 437§1 kpk, art. 438 pkt 1 kpk, art. 624§1 kpk, art. 10 ust. 1 i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity: Dz. U. Nr 49 poz. 223 z 1983 roku z późniejszymi zmianami)

1. zmienia zaskarżony wyrok co do oskarżonej P. K., a na podstawie art. 435 kpk w stosunku do oskarżonych D. W., P. S. i M. K. w ten sposób, że:

- eliminuje z podstawy skazania czynu przypisanego oskarżonym w punkcie 1 wyroku art. 157§1 kk w zw. z art. 11§2 kk a z podstawy prawnej skazania art. 11§3 kk i po takiej modyfikacji wymierzone oskarżonym kary pozbawienia wolności obniża:
- oskarżonej P. K. do 2 (dwóch) lat i 2 (dwóch) miesięcy,
- oskarżonych D. W., P. S. i M. K. do 2 (dwóch) lat i 4 (czterech) miesięcy;

2. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;

3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata B. B. kwotę 516,60 (pięćset szesnaście 60/100) złotych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonej P. K. z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

4. zasądza od oskarżonego P. S. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 460 (czteryście sześćdziesiąt) złotych tytułem opłaty za obie instancje.

5. zwalnia oskarżonego P. S. od wydatków poniesionych przez Skarb Państwa, a oskarżonych P. K., D. W. i M. K. od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt IV Ka 393/14

UZASADNIENIE

P. K., D. W., P. S. i M. K. zostali oskarżeni o to, że w dniu 17 października 2013r. w T. woj. (...) na terenie pustostanu przy ul. (...), działając wspólnie i w porozumieniu używali przemocy wobec W. D. (1) polegającej na zadawaniu uderzeń pięściami i kopaniu po całym ciele, czym spowodowali u pokrzywdzonego obrażenia ciała w postaci urazu twarzoczaszki ze złamaniem nosa, stłuczenie klatki piersiowej brzucha, złamanie II i III kości śródreżca lewego, przy czym czynu tego dopuścili się wspólnie i w porozumieniu z W. D. (2) a następnie dokonali kradzieży pieniędzy w kwocie 306 zł, zegarka elektronicznego marki (...) wartości 80 zł., czarnych kozaków męskich wartości 100 zł., okularów leczniczych wartości 120 zł. i dwóch zup o wartości 3 zł. 50 gr. każda, powodując straty w łącznej wysokości 613 zł na szkodę W. D. (1), przy czym M. K. czynu tego dopuściła się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 m-cy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne tj. o czyn z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., a wobec M. K. o czyn z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim w sprawie sygn. II K 4/14 uznał oskarżonych D. W., P. S., P. K. i M. K. za winnych tego, że: w dniu 17 października 2013r. w T. woj. (...) przy ul. (...), działając wspólnie i w porozumieniu używali przemocy wobec W. D. (1) polegającej m. in. na zadawaniu uderzeń pięściami i kopaniu po całym ciele, czym spowodowali u pokrzywdzonego obrażenia ciała w postaci urazu twarzoczaszki ze złamaniem nosa, stłuczenie klatki piersiowej brzucha, złamanie II i III kości śródreżca lewego, przy czym czynu tego dopuścili się wspólnie i w porozumieniu z W. D. (2), a następnie dokonali kradzieży pieniędzy w kwocie 306 zł, zegarka elektronicznego marki (...) wartości 80 zł., czarnych kozaków męskich wartości 100 zł., okularów leczniczych wartości 120 zł., dwóch zup o wartości 3 zł. 50 gr. każda i papierosów wraz z zapalniczką o wartości nie mniejszej niż 10 złotych, powodując straty w łącznej wysokości nie mniejszej niż 623 zł na szkodę W. D. (1), przy czym M. K. czynu tego dopuściła się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 m-cy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne, tj. czynu wyczerpującego dyspozycję art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. wobec D. W., P. S. i P. K. oraz czynu z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. wobec M. K. i za to na podstawie art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył im kary po 2 i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 33 § 2 k.k. wymierzył oskarżonym D. W., P. S., P. K. i M. K. kary po 30 stawek dziennych grzywny, przyjmując wartość jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych.

Na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonych kar pozbawienia wolności zaliczył oskarżonym D. W., P. S., P. K. i M. K. okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w postaci tymczasowego aresztowania od dnia 19 października 2013 roku do dnia 14 kwietnia 2014 roku, przyjmując jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności za równoważny jednemu dniowi kary pozbawienia wolności.

Zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. B. kwotę 516,60 złotych tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu P. S. z urzędu.

Zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. B. B. kwotę 516,60 złotych tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonej P. K. z urzędu.

Zasądził od oskarżonego P. S. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 460 złotych tytułem opłat oraz kwotę 732,60 złotych tytułem wydatków poniesionych w sprawie.

Zwolnił oskarżonych D. W., P. K. i M. K. od opłat i wydatków poniesionych w sprawie, które przejął na rzecz Skarbu Państwa.

Powyższy wyrok zaskarżył obrońca z urzędu oskarżonej P. K..

Apelacja obrońcy wskazuje jako podstawę prawną art. 438 pkt 4 k.p.k. i skarży wyrok w części dotyczącej wymiaru kary, na korzyść P. K.. Obrońca zarzuca zaskarżonemu orzeczeniu rażącą niewspółmierność orzeczonej w stosunku do oskarżonej kary pozbawienia wolności, poprzez jej wymierzenie w rozmiarze 2 lat i 6 miesięcy oraz niezastosowanie wobec oskarżonej środka polegającego na poddaniu sprawcy próbie, to jest warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności. W ocenie skarżącego powyższe stanowi także naruszenie prawa karnego materialnego tj. art. 53 k.k. poprzez nie uwzględnienie w dostatecznym stopniu dyrektyw wymiaru kary określonych powołanym przepisem, a w szczególności właściwości i warunków osobistych oskarżonej.

W konkluzji obrońca wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i obniżenie wymierzonej oskarżonej kary pozbawienia wolności do lat 2 z jednoczesnym warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby. Dodatkowo zawnioskował o przyznanie mu wynagrodzenia z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonej z urzędu.

Na rozprawie apelacyjnej obrońca popierał apelację i wnioski w niej zawarte.

Prokurator wnosił o nieuwzględnienie skargi apelacyjnej obrońcy oskarżonej P. K. i utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonej okazała się zasadna w takim stopniu, że w wyniku jej uwzględnienia powstały podstawy do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez: zmianę podstawy prawnej skazania i wymiaru kary, tak wobec P. K., jak i współoskarżonych: D. W., P. S. i M. K. oraz obniżenie orzeczonych wobec tych osób kar pozbawienia wolności odpowiednio: do 2 lat i 2 miesięcy wobec P. K. oraz do 2 lat i 4 miesięcy wobec pozostałych wymienionych współoskarżonych.

Sąd Okręgowy zważył, że skarżący nie kwestionował ustaleń faktycznych i są one prawidłowe, choć pomimo ich poprawności, dokonano następnie niewłaściwej subsumpcji zachowań oskarżonych P. K., D. W., P. S. i M. K. pod konkretną normę prawną.

Jak wynika z dokonanych ustaleń faktycznych w dniu 17 października 2013 roku pokrzywdzony W. D. (1) był uderzany przez wszystkich w/w czterech sprawców oraz dodatkowo przez W. D. (2) (skazanego prawomocnie za czyn z art. 158 § 1 k.k.). Pokrzywdzony był przez nich uderzany pięściami i kopany po całym ciele, a dodatkowo oskarżone P. K. i M. K. skazały po pokrzywdzonym leżącym na podłodze. Na skutek przedmiotowego zdarzenia W. D. (1) doznał obrażeń w postaci stłuczenia głowy i klatki piersiowej, złamania kości nosa leczonego zachowawczo oraz złamania I i II kości śródreźca lewego, które unieruchomiono w szynie gipsowej. O kwalifikacji prawnokarnej obrażeń, co jest wiadomym zarówno z treści opinii sądowo-lekarskiej, jak i z doświadczenia życiowego i literatury prawniczej, jako naruszających czynności narządów ciała pokrzywdzonego na czas powyżej siedmiu dni w rozumieniu Kodeksu karnego, decydują doznane przez pokrzywdzonego złamania (łącznie trzech różnych kości). Sąd Okręgowy badał, czy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy dawał podstawy do bardziej szczegółowych ustaleń w zakresie tego, który dokładnie z napastników (który z ciosów wyprowadzonych przez konkretnego napastnika) spowodował wskazane powyżej złamania. Sąd Okręgowy zważył, że z uwagi na treść zeznań pokrzywdzonego, a ponadto dynamikę zdarzeń oraz wielość i różnorodność ciosów wyprowadzonych wobec pokrzywdzonego, pewne ustalenie, który cios sprawcy powodował konkretne złamanie jest niemożliwe. W tej sytuacji, pomimo tego, iż trafne są rozważania sądu rejonowego dotyczące identyfikacji oskarżonych, jako sprawców rozboju na pokrzywdzonym, ustalenia prowadzące się do działania wspólnie i w porozumieniu nie dawały jednak podstaw do zakwalifikowania czynu przypisanego oskarżonym P. K., D. W., P. S. i M. K. kumulatywnie z art. 157 § 1 k.k. Bezspornym jest, że w wyniku przedmiotowego zdarzenia pokrzywdzony doznał obrażeń wywołujących naruszenie czynności narządów ciała na okres powyżej siedmiu dni.

Przestępstwo z art. 157 § 1 k.k. jest występkiem skutkowym, a za wystąpienie tego skutku może odpowiadać jedynie ten, kto skutek ten spowodował. „Przestępstwo z art. 157 §2 k.k. można przypisać tylko osobie, która spowodowała konkretne obrażenia skutkujące rozstrojem zdrowia na okres poniżej siedmiu dni” - tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 1 lutego 2008 roku w sprawie sygn. II AKa 382/07. Cytowany wyrok, choć dotyczący czynu z art. 157 § 2 k.k., oddaje istotę omawianej kwestii. Potwierdzeniem stanowiska, iż kumulatywna kwalifikacja z art. 157 § 1 k.k. jest możliwa jedynie do tego (do tych) ze sprawców, który określony skutek spowodował jest także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2005 roku w sprawie V KK 211/05, gdzie wskazano: „Jeżeli uczestnik bójki, w której człowiek narażony był na utratę życia lub ciężki uszczerbek na zdrowiu, spowodował umyślnie naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia innej osoby na czas powyżej 7 dni, to czyn jego, dla pełnej charakterystyki prawnokarnej, powinien być kwalifikowany jako jedno przestępstwo określone w przepisach art. 158 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.”. W realiach niniejszej sprawy, odpowiedzialność na naruszenie narządów ciała powyżej siedmiu dni winien ponosić ten, kto swoim ciosem (ręką czy nogą) złamał W. D. (1) nos i kości ręki. Tymczasem nie ma możliwości zindywidualizowania, który z oskarżonych konkretnie swoim działaniem wywołał te skutki, poza jedynym ustaleniem, że teoretycznie mógł to zrobić każdy z nich. Charakterystycznym jest obrażenie pokrzywdzonego dotyczące złamania nosa, które zwykle powstaje na skutek ciosu wyprowadzonego konkretnie w tą część twarzy i to z dużą siłą. Do uderzenia w twarz pokrzywdzonego przyznał się oskarżony D. W., jednak w jego ocenie uderzenie to zostało zadane otwartą ręką, a więc hipotetycznie nie należało do najsilniejszych, choć – jak dalej twierdzi oskarżony, po uderzeniu tym W. D. (1) upadł na ziemię. Ów upadek wskazywałby na dużą siłę ciosu, ale jednocześnie nie mógłby być postawą do przypisania D. W. spowodowania złamania nosa u pokrzywdzonego, albowiem po upadku leżącego pokrzywdzonego kopały liczne osoby, a dodatkowo obie oskarżone skakały po leżącym. Nie ma zatem możliwości wykluczenia, że to jakieś z tych uderzeń, kopnięć czy skoków trafiło pokrzywdzonego w nos, powodując jego złamanie. Reasumując: wszyscy ze sprawców bili i kopali pokrzywdzonego, nie występują jednak charakterystyczne obrażenia możliwe do przypisania ciosom tylko jednemu z nich, zatem nie sposób określić, który konkretnie spowodował obrażenia ciała pokrzywdzonego naruszenie czynności narządów jego ciała w rozumieniu art. 157 § 1 k.k. W takiej też sytuacji odpowiedzialność sprawców winna zostać ograniczona do art. 280 § 1 k.k. bez kumulatywnej kwalifikacji z innym przepisem karnym dotyczącym spowodowania określonych obrażeń ciała.

Mając na uwadze powyższe, na skutek apelacji obrońcy oskarżonej, Sąd Okręgowy zmienił kwalifikację prawno-karną podstawy skazania oraz wymiaru kary orzeczonej wobec P. K. poprzez wyeliminowanie z niej odpowiednio: art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz art. 11 § 3 k.k.

Zgodnie z treścią art. 435 k.p.k. sąd odwoławczy uchyla lub zmienia orzeczenie na korzyść współoskarżonych, choćby nie wnieśli środka odwoławczego, jeżeli je uchylili lub zmienili na rzecz współoskarżonego, którego środek odwoławczy dotyczył, gdy te same względy przemawiają za uchyceniem lub zmianą na rzecz tamtych. Podmiotowe wyjście poza granice zaskarżenia jest możliwe, gdy za zmianą bądź uchyceniem muszą przemawiać te same względy. Ponieważ wyrok Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim uprawomocnił się w stosunku do D. W., P. S. i M. K., działając na podstawie art. 435 k.p.k., z urzędu i na korzyść, należało w ten sam sposób, jak wobec P. K., zmienić podstawę prawną skazania i wymiaru kary także w stosunku także do w/w oskarżonych, którzy przedmiotowego wyroku nie skarżyli, albowiem te same argumenty braku możliwości przypisania odpowiedzialności za spowodowanie określonego skutku, dotyczą nieprawidłowości w podstawie skazania oraz podstawie wymiaru kary w stosunku do D. W., P. S. i M. K..

W tym także miejscu sąd odwoławczy zauważa, iż piąty ze sprawców pobicia W. W. D. został skazany jedynie za udział w pobiciu, bez przypisania mu odpowiedzialności za spowodowanie konkretnego obrażenia na ciele pokrzywdzonego.

W związku ze zmianą wyroku co do P. K., D. W., P. S. i M. K. należało zbadać, czy wyeliminowanie kumulatywnej kwalifikacji prawno-karnej ich czynów – niewątpliwie okoliczność dla w/w łagodząca, nie powinna spowodować zmiany w zakresie wymiaru orzeczonych kar. W ocenie Sądu Okręgowego wskazana powyżej zmiana uzasadniała wymierzenie oskarżonym nowych, nieco łagodniejszych kar.

Przy wymiarze kary wobec P. K. sąd odwoławczy miał na uwadze okoliczności trafnie wskazane w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego. Sąd ten zasadnie ocenił, że zachowanie oskarżonej charakteryzowało się dużą społeczną szkodliwością, a także dużą brutalnością. Oskarżona mimo tego, że jest osobą młodą, była już dwukrotnie karana za popełnienie trzech przestępstw, w tym jednego przeciwko życiu i zdrowiu oraz dwóch przeciwko mieniu. Przedmiotowy czyn – rozbój, jest więc kontynuacją lekceważącej postawy oskarżonej wobec tych dwóch ważnych dóbr chronionych prawem. Jedno z poprzednich skazań P. K. – udział w pobiciu, także było przez nią dokonane wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, w tym z M. K. (wyrok Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim sygn. II K 1324/10). Co więcej, to właśnie P. K. (nazywana niekiedy przez pokrzywdzonego (...) z drugiego swojego imienia) wykazywała wyjątkowo agresywną postawę wobec pokrzywdzonego. To ona w pewnym momencie zadawania ciosów powiedziała do P. S., by ten wziął nóż i zadał nim cios pokrzywdzonemu. To właśnie ona oraz M. K., dając upust swojej agresji, pogardy dla drugiego człowieka i swoistego „wynaturzeniu”, dodatkowo obsiakały leżącego pokrzywdzonego, przy czym P. K. uczyniła to jako pierwsza. Czynu tego dopuściła się w stanie nietrzeźwości, przy czym bicie i okradanie pokrzywdzonego wymieszane było ze spożywaniem „przy okazji” dalszej partii alkoholu. W tej sytuacji, nie ma racji skarżący twierdząc, iż prawidłowy wymiar kary wobec P. K. winien wynieść dwa lata pozbawienia wolności (i jako taki otwierać formalną możliwość warunkowego zawieszenia wykonania tej kary).

Za nieuzasadniony należy uznać także zarzut wymierzenia P. K. kary pozbawienia wolności bez warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Zdaniem apelującego istnieją podstawy do takiego zawieszenia wykonania obniżonej do lat dwóch kary pozbawienia wolności na wskazany okres próby, albowiem P. K. to osoba najmłodsza ze wszystkich współoskarżonych, nie będąca inicjatorem zajścia, osoba niepełnosprawna pod względem intelektualnym, pozostająca pod wpływem starszych, której faktyczny udział ograniczał się do uczestniczeniu w pobiciu pokrzywdzonego. Sąd odwoławczy zważył, że argumenty skarżącego nie przekonują, a ponadto nie znajdują uzasadnienia w dokonanych ustaleniach faktycznych (niekwestionowanych przez obronę). To właśnie między innymi P. K. przeszukiwała kieszenie pokrzywdzonego, to także właśnie ona oraz współoskarżona (obie kobiety biorące udział w zajściu) wykazywały największą agresję. W tej sytuacji brak jest podstaw do wymiaru kary wnioskowanego przez skarżącego. Natomiast dokonana zmiana w kwalifikacji prawo-karnej oraz stwierdzony deficyt intelektualny u P. K. (osoba upośledzona umysłowo w stopniu lekkim), uzasadniały, zdaniem Sądu Okręgowego, wymierzenie jej kary bezwzględnej pozbawienia wolności w rozmiarze niższym niż wymierzona pierwotnie, a dodatkowo nieznacznie niższym, aniżeli pozostałym współoskarżonym o dokonanie rozbój, w rozmiarze dwóch lat i dwóch miesięcy.

Mając na uwadze powyższe rozważania oraz dokonane ustalenia faktyczne w sprawie, dotyczące przebiegu zajścia w dniu 17 października 2013 roku, uwzględniając dodatkowo działanie wspólnie i w porozumieniu, w stanie co najmniej po użyciu alkoholu, dopuszczenie się czynu o wysokim stopniu społecznej jego szkodliwości, uprzednie wielokrotne skazania każdego z oskarżonych, za zasadne uznano obniżenie wymierzonych wobec oskarżonych D. W., P. S. i M. K. kar pozbawienia wolności do dwóch lat i czterech miesięcy.

W pozostałej części wyrok, jako odpowiadający prawu, utrzymano w mocy.

O wynagrodzeniu obrońcy oskarżonej P. K. za udzieloną jej z urzędu w postępowaniu odwoławczym pomoc prawną, orzeczono w oparciu o § 2 ust. 3 i § 14 ust. 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (DZ. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).

O kosztach procesu za postępowanie odwoławcze orzeczono w oparciu o przepisy Kodeksu postępowania karnego powołane w sentencji orzeczenia.